

Tillväxtverkets strategi för smart specialisering

Bakgrund

Smart specialisering är ett begrepp som initierades av EU-kommissionen. Det syftar till att prioritera vissa teknologier, sektorer etc i en region och att inom dessa identifiera områden för innovations- och policyåtgärder – för framtida konkurrenskraft. Tanken är att regioner med kompletterande styrkeområden ska samverka för att bli ännu mer konkurrenskraftiga. Detta ska sedan ge europeiskt mervärde.

Kraftsamlingen bakom ett styrkeområde förutsätter en nära samverkan mellan olika aktörer inom en region och kräver också samverkan mellan olika nivåer i samhället.

Framtagandet av en regional strategi för smart specialisering var ett förhandskrav för behörighet till struktur- och investeringsfonderna under programperioden 2014-2020. Därför har också 8 av 9 regionalfondsprogram i Sverige på olika sätt prioriterat vad de ska lyfta upp i respektive programområde.

Dessutom arbetar också de flesta län med sin egen strategi för smart specialisering även om det här ännu inte finns något krav från EU.

EUs institut för att stödja regionerna när det gäller smart specialisering kallas S3-plattformen.¹ Här finns en gedigen överblick på europeiska regioners prioriteringar och styrkeområden och man kan därmed också koppla ihop regioner med kompletterande intresseområden. Tillväxtverket har nära samarbete med S3-plattformen.

Tillväxtverkets uppdrag:

Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag vad gäller smart specialisering:

"Fram till och med 2020 stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete med smart specialisering samt att sprida kunskaper och erfarenheter från detta arbete."

Regeringsuppdraget ligger väl i linje med vårt uppdrag att främja näringslivsutveckling och regional tillväxt samt genomföra strukturfondsprogram.

Detta innebär att Tillväxtverket ska stödja regioner med att ta fram strategier för smart specialisering, samla aktörer för erfarenhetsutbyte och sprida kunskap i regionerna och nationellt.

Mål med denna strategi:

Tillväxtverket ska ses som den centrala aktören som stärker regionerna i deras arbete med smart specialisering.

¹ S3 står för Smart Specialisation Strategies

Tillväxtverket kommer att arbeta med 2 geografiska kontexter:

Regionalfonden (NUTS2)

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för Europeiska regionala utvecklingsfonden. Förutom finansiering innebär detta att vi har en pågående dialog med aktörerna inom respektive programområde. Vi har därmed en bra överblick över vilka tillväxtingsåtgärder som finns och vad som är på gång inom regionalfonden. Genom en projektbank kan vi snabbt få fram vad vi finansierat under åren i Sverige. Tillväxtverket har också genomfört en kartläggning om vilka innovationsmiljöer som beviljats offentliga medel. Detta blir ett viktigt kunskapsunderlag för övriga arbetet rörande S3.

Inom ramen för Tematiskt mål 1 (Forskning, tekniska utveckling och innovation) har samtliga 8 programområden (NUTS2-regioner) varit tvungna, enligt direktiv från EU, att på olika sätt prioritera sina styrkeområden och sina tillväxtingsåtgärder. Detta innebär också att utbetalningarna mer eller mindre bör motsvara det som prioriterats i respektive regionalfundsprogram. Detta kommer också att utvärderas.

I det Nationella regionalfundsprogrammet (9:e) har det ej funnits krav på prioriteringar. Däremot har vi arbetat med utlysningen "Samverkan mellan konstellationer i olika regioner" där vi kopplat ihop befintliga nationella åtgärder och styrkeområden med varandra och kommer på så sätt få ett antal nationella prioriteringar.

Regioner-län (NUTS3)

I dag finns inget krav på att länen i Sverige ska ta fram en strategi för smart specialisering. Trots detta har flera län gjort detta eller börjat ta fram en strategi i enlighet med EUs rekommendationer. De flesta län ser S3 som ett viktigt verktyg och många också direktkontakt med S3-plattformen.

Många regioner har efterfrågat Tillväxtverkets stöd i frågor kring smart specialisering. Detta är något som vi bör tillgodose i enlighet med regeringsuppdraget. Mervärdet av detta är att det också leder till en nationell överblick över regionala prioriteringar.

I det framtida arbetet med regionerna kan det så kallade RIK-programmet (Regionalt innovationsarbete och kluster) där vi stöttat regionerna i att bland annat ta fram innovationsstrategier och smart specialiseringsstrategier, ge oss viktig kunskap.

Hur ska vi uppfylla målen?

"Genom våra verktyg kunskap, nätverk och finansiering skapar vi bättre förutsättningar för befintliga och framtida företag och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas"

- *Finansiering*
 - Tillväxtverket är förvaltande myndighet för regionalfonden. Genom detta har vi kunskap om vad som **finansieras** inom respektive regionalfundsprogram. Vi kommer också utvärdera hur väl detta stämmer överens med programskrivningarna där regionerna har prioriterat i enlighet med smart specialisering.
- *Kunskap*
 - Tillväxtverket är en kunskapsmyndighet. Vi ska ha **en kunskap och överblick över** hur det ser i regionerna vad gäller smart specialisering. Detta har vi redan i NUTS2-regioner genom regionalfundsprogrammen

och projektbanken. Genom kartläggning har vi också kunskap om annan offentlig finansiering till innovationsmiljöer i NUTS2-områden.

En tydligare överblick behövs dock vad gäller Sveriges län.

Bland annat bör vi ha kunskap om hur väl prioriteringar på NUTS 2 och NUTS 3 nivå (län) stämmer överens med varandra.

- Tillväxtverket ska också ha kunskap över vad gäller nationella prioriteringar och framtida konkurrenskraft. Genom våra interna verktyg, våra nationella program och insatser såsom Verksamt, checkar för företag, Start-up Sweden med mera som ger oss kunskap om behovet och vart marknaden är på väg. En viktig källa för kunskap är även inkubatorer, kluster och vår nära samverkan med EU och andra myndigheter (Vinnova, Energimyndigheten).
- *Nätverk*
 - I enlighet med regeringsuppdraget ska vi **stödja länen** i deras arbete med smart specialisering. Tillväxtverkets regionala dialog är ett viktigt forum och även RND-nätverket. Vi arbetar också med nationella konferenser och regionala dialogworkshops samt kommer erbjuda processtöd till olika aktörer. Processtöd kommer också att genomföras.
 - Östersjön är mycket viktigt för oss såsom **vårt närområde**. Tillväxtverket har ansvar för Östersjöstrategins genomförande i Sverige. Vi har också ett främjandeuppdrag inom Interreg där vi bör uppmuntra regioner att söka EU-samarbeten när det kan gagna regionen. Flertalet Interregprogram och även andra initiativ som syftar till att samverka kring smart specialisering.
 - Vi ska också ha kontinuerlig kontakt med S3-plattformen och EU i övrigt. Syftet är dels att vi har en etablerad kontakt med EU i dessa frågor för att sedan kunna kanalisera kunskapen till våra regioner.
 - För att vi ska kunna uppfylla vårt mål med smart specialisering är det grundläggande med en strukturerad **kommunikation**.

I korthet

Tillväxtverket ska i enlighet med regeringsuppdraget gällande smart specialisering:

- Ha kunskap om finansierade satsningar i regionalfondens programområden
- Stötta regioner och län i deras arbete med smart specialisering
- Stötta regionerna med kunskap (och överblick) om nationella prioriteringar och framtida konkurrenskraft
- Stötta regionerna i att samverka med EU och med vårt närområde (Östersjön)
- För att uppnå ovanstående är viktigt med en god kommunikation. Plan och verktyg för detta bör tas fram.